

Oktatási javaslat

a Magyar Természetbarát Szövetség Elnöksége részére

Az MTSZ- en belül az oktatás gerincét a gyalogos túravezető képzés alkotja, amelynek ma két fokozata működik.

- Középfokú vagy bronzjelvényes túravezető oktatás. Ide tartoznak a 18 életévüket nem betöltött Ifjúsági túravezetők is.
- Felsőfokú vagy ezüstjelvényes túravezető oktatás

A szakági oktatások zavarosak, többnyire még érintőlegesen sem találkoznak az MTSZ- el.

A jelenlegi oktatási képzési módszer és a követelményrendszer mára elavult. Az oktatás modernizálására, megújítására helyi szinten vannak kezdeményezések, de az átfogó „reformfolyamatok” még csak részsikereket sem értek el eddig.

Az eddigi oktatási irányzat a következő elvárásokat tette a tanfolyamok elé:

Középfokú, bronzjelvényes túravezetővel szemben támasztott követelmények

Alapvető cél: nappali viszonyok között, síkvidéken és középhegységben turistatérkép segítségével tájékozódási, túraszervezési, túravezetési maximális ismeretekkel rendelkezzen. Az egészségügyi követelményeknek feleljen meg. Emberi és erkölcsi magatartása példamutató legyen. Ismerje a táborozás alapjait és a turista illemtant.

Szakmai ismeretek

Terep és tájékozódástan

Ismerje a turistatérkép összes egyezményes jelét, a térkép olvasásának és kezelésének a módját, nevezetesen méréseket (távolság, magasság, lejtőszög), lejtőviszonyok és domborzati idomok szintvonalak alapján való felismerését. Az álláspont meghatározásának összes módját, két tájolófajta kezelésének a módjait, korrekciós számításokat, helyesbítéseket, metszetszerkesztést. A térkép kiértékelésének szabályait.

Általános ismeretek

Alapvető egészségügyi követelményeknek feleljen meg. Ismerje a túraszervezés, lebonyolítás összes műveletét. Ismerje fel a legjellemzőbb meteorológiai jelenségeket. Legyen tájékozott hazánk tájegységei, növényi, geológiai, történelmi, művelődéstörténeti nevezetességeivel. Ismerje a táborozás alapjait, a táborozási és a turista illemtant szabályait. Tájékozott legyen és támogassa a környezet-, valamint a természetvédelmet.

Felsőfokú, ezüstjelvényes túravezetővel szemben támasztott követelmények

Alapvető cél:

Nappali és éjszakai viszonyok között sík terepen és középhegységben turista-, és tájfutó térkép segítségével tájékozódási, túravezetési, túraszervezési, pályakitűzési feladatok maximális ismerete. A táborszervezés, vezetés, valamint a természetbarát mozgalom és szervezet vezetésének ismerete.

Szakmai ismeretek

Birtokában legyen a középfokú túravezetői szakmai és általános ismeret anyagának, ezen felül pedig ismerje a tájfutó térképek egyezményes jeleit, kezelését. Ismerje az egyszerűbb terepfelmérést, helyesbítési feladatok megoldását, az adatok tájfutó térképről a turistatérképre való átszerkesztésének módjait, a térképnagyítás, szerkesztések – láthatóság, lejtésviszonyok – alapjait, vonás, fok, mágneses deklináció fogalmát, a számítás módját és a térkép szelvényezését.

Általános ismeretek

A középfokú (bronz jelvényes) követelményeken túlmenően ismerje az álló és a mozgó táborszervezés, vezetés, lebonyolítás alapjait, a tábori etika szabályait. A természetbarát szervezet működtetésének és vezetésének alapjait.

Természetbarát szervezetek által szervezett tanfolyamok szervezésében, lebonyolításában, vizsgabiztosi segítség mellett részt tudjon venni.

Összefoglalva:

A két tananyag közötti eltérés:

A bronzjelvényes túravezető nem találkozik tájfutó térképpel, nem tud szerkeszteni azon.

Az ezüstjelvényes túravezető éjszaka is túrázhat, táborszervezési ismeretei vannak, civilszervezeti vezetésű ismeretei vannak.

Ezüstjelvényes túravezető csak az lehet, akinek van felmutatott 3 év gyakorlata, mint bronzjelvényes túravezető.

Becslésem szerint 8 bronzjelvényes túravezetőre jut 1 ezüstjelvényes túravezető.

A következő javaslattal élnék a tisztelt Elnökség elé:

Javaslom az MTSZ Elnökségének, hogy indítson el egy oktatási reformfolyamatot, amely megfelel az alábbi koncepcionális szempontoknak:

- legyen modern az oktatás illetve a tananyag. Ide tartozik az oktatók folyamatos képzése, a tananyag színvonala és a segédanyagok illetve az oktatási segédletek elkészítése olyan formában, ahogy a jelenkori követelmények ezt megkívánják.
- legyen vonzó a képzés. A jelenlegi MTSZ túravezetői tanfolyamai egyedülállóak. Ezt a pozíciókat kell megtartani illetve megerősíteni . A követelmények és az oktatási szint magával vonzza, hogy a tanfolyam elvégzésére egyre vonzóbb lesz a szervezett természetjárókon kívül is.
- több lépcsős. A jelenlegi képzési módszer alapjainak megtartását javasolom, de az elvárásokat és a tudásszintet mindenképpen újra kell gondolni.
- integrálódjon a szakági oktatásba is. Modulrendszeres képzésre van szükség, ahol a végzett hallgatók „átjárhatnak” más szakágakba is.
- nagyobb szerepet kapjon az MTSZ az oktatásban. Ide tartozik az, hogy a hallgatókat nem kell bevonni a az MTSZ munkájába illetve egyáltalán nem kapcsolódnak a szervezett természetjáráshoz, így a végzett túravezető gyakorlatilag nem ismeri meg ténylegesen az MTSZ-t és annak munkáját.
- legyen egységes a „végeredmény”. A végzett túravezetők tudásszintjének ellenőrizhetően meg kell felelnie egy egységes képnek. Ennek alapjai most is célok, de nem szervezett és egységes formában.
- a végzett túravezetők megtartása. A végzett – még lelkes – túravezetőknek feladatokat és bizonyítási lehetőségeket kell adni. Ennek hiánya az, hogy a végzett tanfolyamosok 80%-át nem látjuk többé, pedig ő és a társasága továbbra is aktív túrázó.
- az oktatásban résztvevők képzése. Ennek a pontnak az igénye egységes az országban, megvalósítása azonban nem megy csak helyi szinten.

- legyen betartható. Feleslegesnek tartok olyan feltételrendszert felállítani, amit sem a tanfolyamosok, sem az oktatók de még az oktató szervezetek sem tudnak betartani.
- legyen rugalmas. Az új oktatási szabályzatnak nem szabad dogmatikus tulajdonságokat adni. Szükséges a 2-3 évenkénti felül bíráló és a szükséges változtatások elvégzése.
- az alapok megfeleljenek egy esetleges OKJ-s képzés részének. Ez egy régóta húzódozó vitaalap. A kérdés nem az, hogy legyen-e OKJ-s az MTSZ túravezető képzés, hanem az, hogy ha erre az Elnökség végrehajtást ad, akkor a tagszervezetek illetve az oktató szervezetek a lehető legmagasabb felkészülési szinten legyenek ebben.

Javaslom a két túravezetői szint elvárásainak a megváltoztatását. Szinte elképzelhetetlen például, hogy a túravezetőink zöme nem vehet részt az országos tájékozdási túraversenyen, mert nem ért (egyes helyeken tiltják tőle) a tájfutó térképhez. Egy középfokú túravezető nem tud segíteni egy esetleges térképhiba észrevételében, holott ők vezetik a túrák 70-80%-át. A végzett túravezetők jelentős része sosem volt egyedül sötétben az erdőben, éppen ezért fél ettől a helyzettől, ami sorozatos hibákat gerjeszt a túra során.

Egy ezüstjelvényes túravezető régen és ma is, inkább közösségi vezető, mintsem aktív túravezető. Ugyanakkor őt kell megtanítani arra, hogy hogyan kell éjszaka tájékozódni, de könyvelési, számviteli ismeretei nincsenek. Nincs a tananyagban sem pályázati ismeretek sem bármiféle médiaismeret.

A képzési reformfolyamatok elindítására és végrehajtására 6-8 hónap szükségeltetik, de így a 2012-es évtől már az új szempontok szerint folyhat az oktatás.

Tisztelettel:

Farkas György

BTSSZ Oktatási Bizottságának vezetője

2011. február 24.